

mæssig. Det er nemlig bekendt, at der til en stor Mængde Bøndergaardere høre Leiehuusmænd, og disse Leiehuusmænd ere ligeledes, som bekendt, de, der ere meest trykkede her i Landet, og udgjøre den fattigste Deel af Befolkningen. Naar nu Staten gjør en saa betydelig Dpoffrelse, som her er gjort, for at stikke Domalnernes Bønder Selveiendom, saa mener jeg, at den ogsaa bør offere eller gjøre Noget til Bedste for denne meget fattige og meget fortrykte Klasse, saa at disse Leiehuusmænd under Gaardene kunde faae Afgang til Selveiendom, enten ved at de blive frassrevne Gaardene, eller de komme til at svare en vis aarlig Grundrente til vedkommende Gaardmænd. Man bør ikke lade denne Leilighed gaae forbi til at stille denne Klasse, som især før Krigen har været under de uheldigste Omstændigheder, paa en noget gunstigere Fod end hidtil; da man offrer saa meget for den mere velhavende Klasse, burde der fra Statens Side være saameget mere Anledning til at offere Noget for denne Klasse; der er større Pligt for Staten til at give dem, som slet Intet have, end dem, som sidde, efter deres Stilling, i ret gode Vilkaar. Jeg vil derfor henstille til det ærede Udvalg, om det maatte ved Sagens 3die Behandling vilde gjøre et dertil sigtende Forslag.

N. Sørensen: I Anledning af, hvad den sidste ærede Taler bemærkede, maa jeg tillade mig at ytre, at jeg er ganske enig med ham i, at der ved denne Lov bør ligesaa godt tages Hensyn til Leiehuusmændenes Lary og Bedste som til Gaardmændenes; men jeg formener, at ved de foregaaende Paragrapher er der tilstaaet alle Huusmændene samme Ret og Begünstigelse til at erholde deres Huse til Eiendom som Gaardmændene, og saaledes har jeg altsaa meent, at alle Huusleiere vare underforstaaede; thi de Leiehuusmænd, som findes paa Kronens Gods, kunde ikke der findes uden Bestyrelsens Samtykke, altsaa paa samme Maade, som Leiehuusmænd findes paa Bondelodder paa andre Fæstegodser; disse høre ikke under Bønderne, men under Godseierne. Saaledes mener jeg da, at alle Leiehuusmænd paa de kongelige Domainegodser allerede ere indbefattede under Loven, og at de ogsaa kunne faae deres Leiehuse til Eiendom paa de billige Vilkaar,

som her er bestemt. Skulde det imidlertid forholde sig anderledes, og, skulde disse Huusmænd, hvorom her er Tale, være overladte til vedkommende Gaardmænds egen Disposition, er jeg fuldkommen af den sidste ærede Talers Mening om det Usikkelige i ved en paafølgende Behandling at faae dette rettet ved et dertil sigtende Endringsforslag.

Wegener: Det Slags Huusmænd, som jeg har sigtet til, er netop kun dem, der, som den sidste ærede Taler udtrykte sig, „ere overladte til vedkommende Gaardmænds Disposition“, som have Leiehuse, der er fæstede ud til Gaardmanden tilligemed Gaarden, og ligge paa dennes Grund. De andre Huusmænd paa Godserne komme jo ind under Lovens § 3. Et saadant Leiehuus kan vel en enkelt Gang ligge saa uheldigt for Gaarden og til saa stor Bepærlighed for dens Eier, at der kunde være Betænkkelighed ved at stille det fra Gaarden; men oftest ligger det i en Udkaat, paa en Udlob eller ved en Bei, og i alle saadanne Tilfælde er det, at jeg maa holde paa, at vedkommende Leiehuusmænd eller Indsiddere, som de almindeligt kaldes, faae Afgang til at faae Leiehuset overdraget til Selveiendom paa samme Betingelser som Gaardfæsterne.

Ordføreren: Det er vistnok et temmelig indviklet Forhold, som den ærede Rigsdagsmand fra Raskov (Wegener) her har bragt paa Bane; det er imidlertid ganske vist, at, hvor et Huus er særligt bortleiet af Staten, der vedkommer det ikke denne Paragraph, men det hører ind under den 3die § i Lovforslaget; men, hvor Huset med sit Tilliggende udgjør en særlig Deel af Fæsteeiendommen og er bortfæstet tilligemed denne, men atter ved Fremleie er overladt til Andre, der vil det, som den ærede Rigsdagsmand selv har bemærket, være afhængigt af aldeles concrete Omstændigheder, om det virkelig vilde være hensigtsmæssigt og billigt at skære dette Stykke bort fra den større Eiendom; det er saaledes vanskeligt at give nogen almindelig Regel herom. Det var under Udvalgets Forhandling om denne Paragraph under noie Overtøelse, om det ikke maatte være rigtigt i Almindelighed at give Finanzministeriet Ret til at fratage Huuslodder fra saadanne Fæstegaarde, der